

Suvalkija

Pristatymą parengė Vilniaus Užupio gimnazijos, 2b klasės mokiniai Andrius Biliūnas, Dominykas Juodagalvis, Dzidas Kubilius, Urtė Alesiūtė

Darbo tikslas

Pristatyti Suvalkijos tarmę, krašto istoriją, istorines asmenybes, architektūros ir meno objektus, tradicijas, kultūros paveldą.

Suvalkija

<https://ekgt.lt/etnografiniai-regionai/suvalkija-suduva/>

Suvalkijos herbas

<https://ekgt.lt/etnografiniai-regionai/suvalkija-suduva/?fbclid=IwAR0dNZiMHXwCkAD3sWIFxJD0RRwZ2Pzu9in0k60PQNrb7Cdb7vuhNVnJUEA>

Krašto istorija

<https://lt.wikipedia.org/wiki/Suwalkai#/media/Vaizdas:Suwalkutrikampis.jpg>

Suvalkijos vardas kildinamas nuo Suvalkų miesto pavadinimo. Po ATR pasidalijimo, buvusios ATR žemėms atitekus Rusijai, ši Užnemunėje įkūrė Augustavo guberniją. Grafas Liudvikas Mykolas Pacas nenorėjo, kad gubernijos “sostine” taptų Augustavas, todėl Rusijos carą užvertė prašymais.

Regionas vadinamas ir
Sūduva, ir Užnemune. Į
jotvingių sudėtį įėjo
sūduviai. Sūduviai,
ilgiausiai išlaikę
nepriklausomybę, ilgainiui
pateko į Lietuvos sudėtį.

https://en.wikipedia.org/wiki/Marijampol%C4%97_County

Regiono sostine laikoma
Marijampolė, tapusi
kultūrinium ir ekonominiu
etnografinio regiono centru.
Jos teritorijoje aptikta radinių
iš beveik keturių
tūkstantmečių senumo
gyvenvietės.

Kraštas turėjo didžiausią to meto privilegiją lyginant su Kauno ar Vilniaus gubernijomis - lietuvių kalbos laisvą vartojimą.

Todėl Marijampolės gimnazija neatsiejama nuo tautinio atgimimo.

Auklėtiniais tapo ne vienas į istorijos atmintį įsirašęs veikėjas – Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, Jonas Jablonskis ir kt.

<http://www.nonuzinoti.lt/lt/pavelda/paveldas/77-murine-architektura/1412-rygiski-jono-gimnazija>

Žymios asmenybės

<https://www.15min.lt/tema/vasario-16-osios-aktas-71492>

Šeši signatarai kilę iš
Suvalkijos dirbo valstybės
atkūrimo darbuose. Tarp jų
buvo Jonas Basanavičius,
Petras Klimas ir Justinas
Staugaitis.

Pirmoji moteris lakūnė ir
parašiutininkė Lietuvoje
kilusi iš Suvalkijos :
Antanina Liorentaitė.

<https://s1.15min.lt/images/photos/2019/04/08/original/antanina-liorantaite-03-5cab5427cc4b5.jpg>

Kultūrinis paveldas

Šio krašto gyventojai nuo seno garsėja ypatingu darbštumu. Anksčiau nuotakos kraičio skryniai prisiausdavo kur kas daugiau ir įmantresnių audinių negu kitų Lietuvos regionų merginos.

<https://ekgt.lt/etnografiniai-regional/suvalkija-suduva/?fbclid=IwAR0dNZIMHXwCkAD3sWIFxJD0RwZ2Pzu9in0k60PQNfB7Cdb7vuhNVnJUEA>

https://lt.wikipedia.org/wiki/%C5%A0yvio_%C5%A1okdinimas#/media/Vaizdas:Syvio_sokdinimas_2.jpg

Suvalkiečiai turi savitų kalendorinių papročių. Šyvio šokdinimas – tai persirengėlių vaikštynės su baltu arkliu tarp antrosios Kalėdų dienos ir Trijų karalių, aplankant kiekvieną kaimo sodybą.

Kulinarinis paveldas

Duona simbolizuoja namų gerovę, todėl suvalkiečiai mėgsta, kad ant stalo visada būtų duonos.

Atkreiptinas dėmesys į tradicinį suvalkiečių patiekalą, neįprastą kitiems kraštams – duonkepę: tai mėsa, varškė ar daržovės, sueiliuotos su duonine tešla.

<https://www.klaipedatkc.lt/naujienos/unesco-paveldas-dailininko-michail-sagojan-paveikslu-parodos-atidarymas/>

<https://www.receptai.lt/receptas/rugine-kose-1781>

Mėgstama ruginė košė, ypač su vyšniomis. Suvalkiečių kulinariniam paveldui priskiriami ant kopūstų lakštų kepami duoniniai paplotėliai. Nuo seno mėgstama duonzupė – duonos tešlos kukuliukai, išvirti su šviežiais ar džiovintais vaisiais.

Tradiciniai amatai

XIX a. pabaigoje valstiečiai žemdirbiai pradėjo verstis amatais. Daugelis amatininkų mokėjo po kelis – račiaus, baldžiaus, dailidės, staliaus – amatus.

<https://www.vle.lt/straipsnis/amatai/#gallery1-2>

<https://www.vle.lt/straipsnis/gorcius-1/#gallery1-1>

Paplitęs ir pynimo amatas. Dažname ūkyje galėjai rasti gorčių. Iš nuluptų vytelių ir šaknų dažniausiai pindavo puošnius dirbinius moterims į turgų vaikščioti ar sudėti maistą, skirtą šventinti per Velykas.

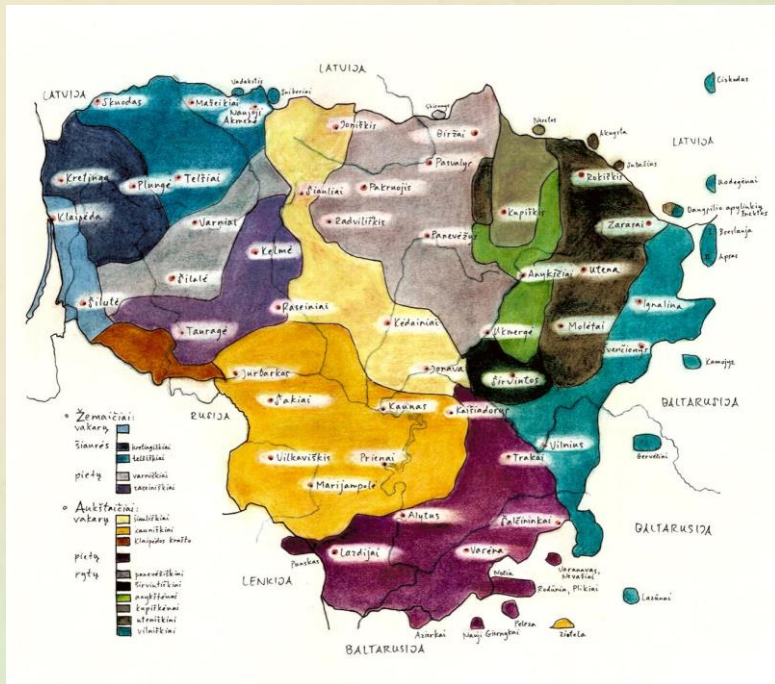
Iš amatų, audimas buvo paplitęs labiausiai. Paprastai kaime moterys sėsdavo į stakles pavasarį per Gavėnią, kai laisvesnis metas nuo kitų ūkio darbų.

Tarmé

šaltiniai.info/files/kalba/kc00/Lietuvių_kalbos_tarmių_žemėlapis.KC0300.jpg (xn--altiniai-4wb.info)

Suvalkijoje vyraujanti tarmė vienoda su vakarų aukštaičių tarme.

Suvalkiečių šnektos pagrindu susisteminta lietuvių bendrinė kalba.

Tarmė skirstoma į dvi dalis: kapsų ir zanavykų.

Garsiausi architektūros objektai

Kryžių šventovė:

Pietvakarinėje Dusios pakrantėje stovinti Kryžiaus šventovė yra ypač svarbi šio krašto istorijai.

Ši šventovė pradėta minėti nuo 1702 m., kai toje vietovėje lietuvių kariuomenė kovojo su švedais.

https://lt.wikipedia.org/wiki/Kry%C5%BEi%C5%B3_%C5%A0v%C4%8D._Mergel%C4%97s_Marijos_Ro%C5%BEinio_Karalien%C4%97s_koply%C4%8Dia

<https://paezeriudvaras.weebly.com/apie-dvar261.html>

Paežerių dvaras:

Šis dvaras įrengtas 1799 m. Pastato architektūra atspindi to meto klasicizmo stilių, o interjeras įrengtas pagal 19 amžiaus madas.

Veliuonos dvaras yra dar vienas klasicistinės architektūros pavyzdys suvalkijoje.

Netoliese dvaro, ant Veliuonos upelio kranto stovi 3 - 4 a. senkapis - tai yra vienas iš seniausių senkapių Lietuvoje.

<http://turizmobaze.lt/turizmas-lietuvoje/suvalkijos-lankomiausios-vietos.html>

Garsiausi meno objektai

Poezijos parkas

Miesto svečiai čia gali rasti atokvėpį, pasigrožėti želdynais, sudalyvauti amfiteatre vykstančiuose renginiuose.

Parke stovi skulptūrinė kompozicija, skirta įamžinti Vytauto Kernagio atliekamą dainą „Kai sirpsta vyšnios Suvalkioj“.

<https://www.pamatyklietuvoje.lt/api/Photo/2e423256-812c-489e-b85f-6ecc8aad73aa/0/1200/795/crop>

Suvalkų Krašto Muziejus

Pagrindinė kultūros institucija Suvalkuose. Dedikuotas krašto istorijai ir kultūrai.

Kiekvienais metais muziejuje vyksta šventės pvz.: „Kaziuko mugė” ir „Kovo 11-osios”.

Muziejus taip pat organizuoja koncertus.

<https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1547241/nacionalinis-muziejus-isiigijo-suvalkijos-krasto-spaudu-rinkini-ir-repsio-darbu>

Išvados

Suvalkija yra nepaprastai įdomus regionas, turintis ką pasiūlyti tiek kultūros, tradicijų, papročių, kulinarijos mėgėjams, tiek ir istoriniu požiūriu. Tai yra puikus kraštas su dideliu potencialu ir žavinga ateitimi.

Šaltiniai

https://www.muziejuedukacija.lt/lt/nuo_suduvos_iki_suvalkijos_krasto_istorija_ir_asmenybes_

https://www.savaite.lt/ar-zinai-kad/verta-zinoti/4504-suvalkija-ir-sio-krasto-istorija-bei-etnografiniai-suvalku-bruozei.html?fbclid=IwAR0kVRZmXDwtJV2_E_W5MbK87gNnjunILPm5jxI3yC9kzF0_VPqHJmVIQtM

<https://ekgt.lt/etnografiniai-regionai/suvalkija-suduva/?fbclid=IwAR0dNZiMHXwCkAD3sWIFxJD0RRwZ2Pzu9in0k60PQNrB7Cdb7vuhNVnJUEA>

<https://www.tautinispaveldas.lt/suduva/>

<https://suvalkai.lt/apie-suvalkus/lankytnos-vietos/?fbclid=IwAR1buQEPRFOiqdnUM21Rt29v-o18TIZpZ1mDCMwBbuGew-2UC1s2dkRoOEI>

<http://www.noriuzinoti.lt/lt/pavelda/paveldas/category/70?fbclid=IwAR2nAxhkcktTSw1T8Otjqlidi6nMpHwuriMn3ezoSTTba3oO5By3423E6SuU>

<https://autc.lt/lt/architekturos-objektai/?rt=3&pl=7&fbclid=IwAR0yW3ODbcrXhx7g8coi5iCBX0Xk8GJ5Vpnr4RzyiRybiB3h4oohemWLldU>

<https://meteliurp.lrv.lt/lt/informacija-lankytojams/lankytni-objektai#a02>

<http://turizmobaze.lt/turizmas-lietuvoje/suvalkijos-lankomiausios-vietos.html>

<https://www.vle.lt/straipsnis/suvalkieciai/?fbclid=IwAR2MkROkieO2qKDjvf968RaDMgmgQqT5NbdDocXM0ZbfwoYEUvimayPmNwo>

<https://www.vle.lt/straipsnis/kapsai-1/>

<https://www.vle.lt/straipsnis/zanavykai-1/>

Veiklos

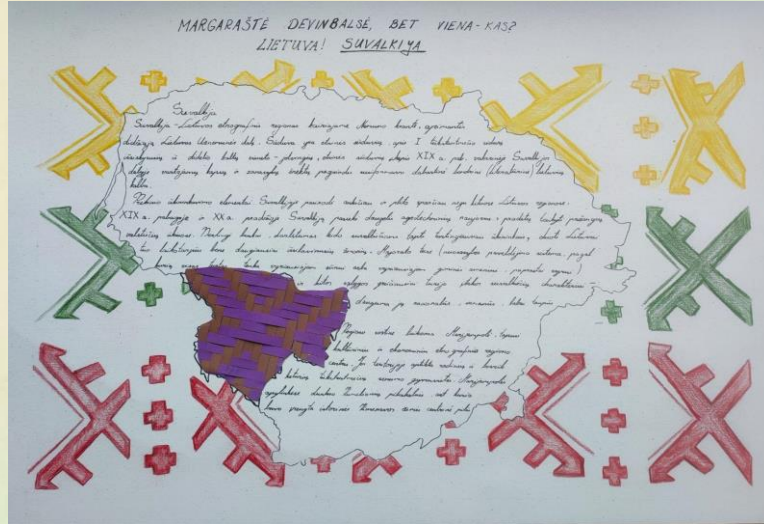
Skaitovų konkursas

Suvalkietiška pasaka: Žmogus, Šaltis, Vėjas ir Saulė.

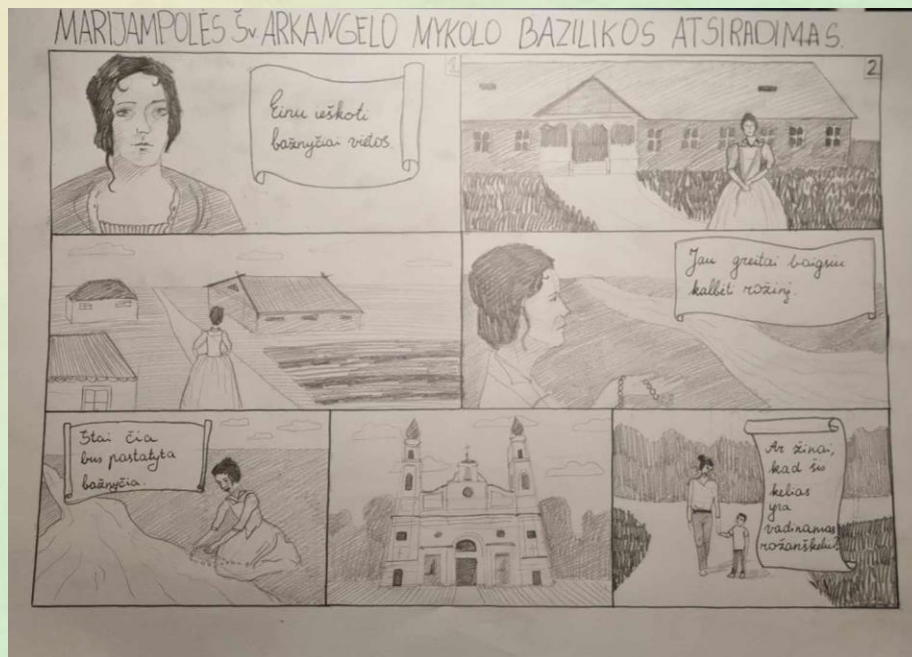
Edvinas Paulauskas, Kristina Petrauskaitė, Paula Grigaliūnaitė

Knygos puslapiai

Augustina Tamošaitytė, Emilija Žaltauskaitė, Gertrūda Baltrūnaitė

Komiksas

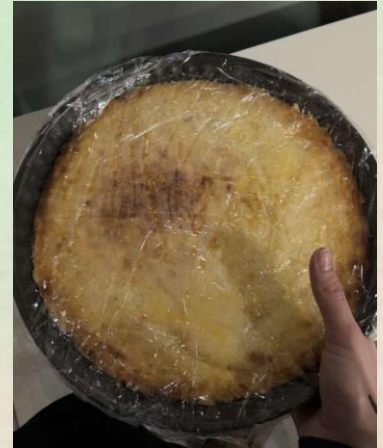
Gustė Galdikaitė, Tumas Grigas, Matas Srebalius

Dailė

Amelija Bilkštytė, Saulė Juzikytė, Gabrielė Leonavičiūtė

Regiono virtuvė

Elzė Vancevičiūtė, Goda Augustinavičiūtė

Lankstinukas

Marijampolės Kraštotyros muziejus

Muziejuje veikiančios nuolatinės ekspozicijos: „Tautos dvasia“, „Miestas prie Sesupės“, „Buitis ir butis XX a.“. Jose eksponuojama Suduvos prisiostorė ir tautos dvasinį lobyną atspindintys relikvai. Pateikiama Marijampolės miesto istorija.

<https://sduvosgidas.lt/>

Paežerių dvaras

Paežerių dvaras garsėja klasikinio pobūdžio muzikiniais vakarais, edukacinėmis programomis, Suduvių amatų švente, Paežerių dvaro festivaliu, Dvarų senovinės muzikos festivaliu „Viva la musica“ ir kitais renginiais.

<https://paezeriai.info>

Zyplių dvaras

Zyplių dvaras randasi Sakių rajone. Čia nuolat vyksta projektų pristatymai, šventės, kuriose atskleidžiama Suvalkijos buitį, dainos. Savaitgaliais rodomi kaimo teatrų spektakliai. Čia nuolat eksponuojama daug meno dirbinių. Vieniame iš dvaro ūkio pastatų įkurta kalvė, kitame – keramikos dirbtuvės, kurios atspindi tautiskumą.

www.zypliudivaras.lt

Suvalkiečio sodyba

Pajuskite XIX a. suvalkiečio gyvenimo dvasią apsilankę autentiškoje etnografinėje „Suvalkiečio“ kaimo turizmo sodyboje. Čia Jūsų laukia edukacinė ekskursija, kurios metu sodybos šeimininkė aprodys sodybą, papasakos apie Suvalkijos krašto specifiką, išskirtinumą, suvalkietišką būdą, suvalkiečio kasdienybę ir šventes, architektūrinį sodybos išdėstymą, išvysite senovinių rakandų ekspoziciją.

www.suvalkieciosodyba.lt

Vilniaus Užupio gimnazija

Projektas „Epochų ratu“

„Margarastė devynbalsė, bet viena – kas? Lietuva!“

Rusnė Burzdkaitė, Ugnė Michailinaitė
IIB
2024

Maršrutas:

- 1 Kelionė prasideda nuo Suvalkiečio Sodybos turo.
- 2 Vėliau keliautumėm į Zyplių Dvarą.
- 3 Po pasivaikščiojimo Zyplių Dvare, keliaujame į Marijampolės Kraštotyros muziejų
- 4 Na, galiausiai, atvykstame į Paežerių dvarą

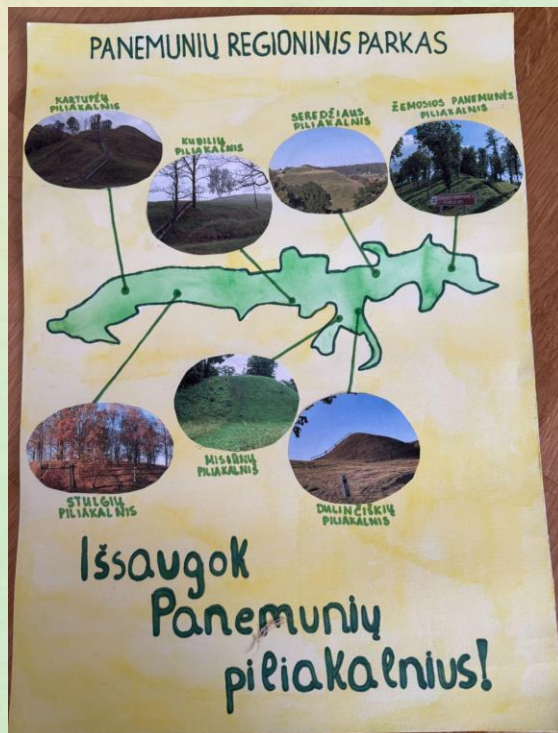
Suvalkijos etnografinis regionas

„Suvalkijos dvasia gyvenimo būde kaip nepaprastas knyga, kurioje kiekvienas puslapis pasakoja apie tautinį ryšį, atsparumą ir bendruomenės sąltumą.“

Ugnė Michailinaitė, Rusnė Burzdkaitė

Plakatas

Ūla Sijavičiūtė, Aušrinė Galvanauskaitė

Maršrutas

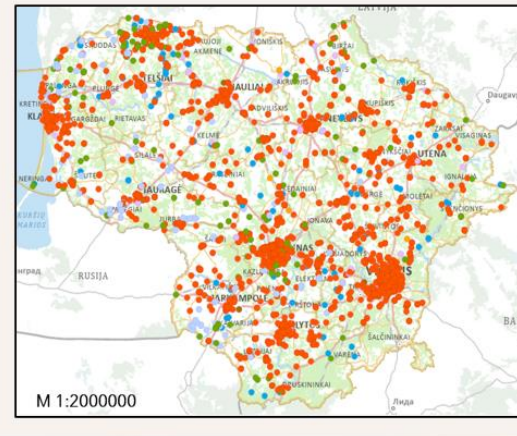
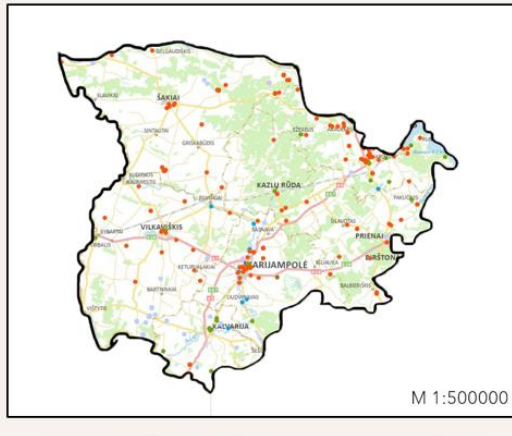

Adelė Vileikytė, Iveta Vinevičiūtė, Elena Juodkaitė

Atsinaujinantys energijos šaltiniai

Atsinaujinantys energijos šaltiniai Suvalkijoje

	Saulės energija
	Vėjo energija
	Mediena ir medienos atliekos (biomasė)
	Biodujos
	Hidroenergija

Nedas Grikinis, Joris Putna, Martynas Adomaitis

Meninis pristatymas

https://www.youtube.com/watch?v=6Qh_o16hfx0

Filmukas

Ugnė Vingytė, Emilija Jucaitytė, Amelija Kačinauskaitė